

"Spojrzenie w październikowe niebo"

"Przyszła jesień , ręce w kieszeń"

Przysłowie to prognozuje nam chłodną lecz pogodną *Złotą Polską Jesień*, której piękno wszyscy rokrocznie doceniamy i wykorzystujemy, a z *Zimą* będziemy musieli sobie jakoś poradzić. Oczywiście cieszymy się z faktu, że **Słońce** nie próżnuje, chociaż niestety jego deklinacja z dnia na dzień maleje, a w związku z tym długość dnia u nas, na półkuli północnej stale się skraca, z czym musimy się niestety pogodzić i do tego przyzwyczać. W *Małopolsce* ubędzie dnia aż 107 minut. Z 11 godz. 37 minut na początku października do 9 godz. 50 minut na końcu miesiąca. **Słońce** w czwartek 1 października wschodzi o godz. 6.41 a zachodzi o 18.18, natomiast w ostatnim dniu miesiąca wzejdzie o 6.28 a schowa się pod horyzontem już o godz. 16.18. Wprost nie do wiary, ale ten dzień będzie jeszcze dłuższy od najkrótszego dnia roku o 105 minut! Ponadto **Słońce** w dniu 23 października o godz. 07.50 przejdzie ze znaku *Wagi* w znak *Skorpiona* (czyli *Niedźwiadka*).

W tym miesiącu nadal spodziewamy się małej aktywności magnetycznej **Słońca** (plamy, rozbłyski, protuberancje) związanej z nielicznymi centrami aktywności w jego fotosferze. Nasza gwiazda jest w minimum swej aktywności i nie może się przebudzić, lecz mimo tego często szykuje jakieś niespodzianki, którymi może nas zadziwić lub nawet zaskoczyć, dlatego też warto i należy prowadzić bezpieczne obserwacje **Słońca**.

Uwaga! W nocy z 24/25 października (z soboty na niedzielę) śpimy rano o godzinę dłużej, przechodzimy bowiem na *czas zimowy* (środkowo-europejski), czyli cofamy dotychczasowe wskazania zegarów o godzinę. Oficjalnie należy to uczynić w nocy o godz. 03 w niedzielę 25 X (dotyczy to w szczególności kolejnictwa i lotnictwa). Praktycznie zaś najlepiej cofnąć wskazania zegarów o godzinę jeszcze przed ułożeniem się do snu.

Ciemne bezksiężycowe noce, dogodne do obserwacji astronomicznych będą w połowie miesiąca, bowiem kolejność faz **Księżyca** jest następująca: pełnia 1 X o godz. 23.05, ostatnia kwadra 10 X o godz. 02.40, nów 16 X o godz. 21.31, pierwsza kwadra 23 X o godz. 15.23 i znów pełnia 31 X o godz. 15.49. W apogeum (najdalej od **Ziemi**) znajdzie się **Księżyc** 3 X o godz. 19 i 30 X o godz. 20, a w perygeum (najbliżej **Ziemi**) będzie 18 X o godz. 02.

Ponadto **Księżyc** "spacerując" po październikowym niebie przewędruje w pobliżu planet: **Marsa** (3 X o godz. 5 - zakrycie, u nas niewidoczne i 29 X o godz. 17), **Wenus** (14 X o godz. 4), **Merkurego** (17 X o godz. 20) **Jowisza** (22 X o godz. 18) i **Saturna** (23 X o godz. 6). Ponadto zbliży się do jasnych gwiazd: *Aldebarana* (6 X o godz. 21.30) i do *Regulusa* (13 X o godz. 5). Oj, będzie co obserwować! Na naszym jesiennym niebie, z wieczora dostrzeżemy w kolejności gwiazdozbiory: *Pegaza*, *Andromedy*, *Perseusza*, *Byka*, a po północy pojawią się nam na wschodzie konstelacje *Bliźniąt* i *Oriona*.

Jeśli zaś chodzi o planety, to **Merkurego** można będzie szukać nisko na zachodnim niebie do połowy miesiąca, potem skryje się w promieniach **Słońca**. Na wschodnim niebie znajdziemy **Wenus**, która na dobre 2 godziny poprzedza wschód naszej gwiazdy. **Marsa** goszczącego w gwiazdozbiornie *Ryb* możemy obserwować przez całą noc, bowiem 13/14 X będzie w opozycji do **Słońca**, a ponadto w odległości zaledwie 63 mln km od **Ziemi**. **Jowisza** można będzie jeszcze obserwować z wieczora, nisko na zachodnim niebie. Podobnie, ale nieco wyżej dostrzeżemy **Saturna**, które to obie planety, gazowe olbrzymy przebywają w gwiazdozbiornie *Strzelca*. **Uran** gości w gwiazdozbiornie *Byka*, a ponieważ 31 X będzie w opozycji do **Słońca**, zatem możemy go obserwować przez całą noc. Natomiast **Neptun** po opozycji (11 IX) przebywa w gwiazdozbiornie *Wodnika* i widoczny jest przez teleskop od wieczora przez większą część nocy.

Już od 2 października aż do 7 listopada promieniają szybkie meteory z roju **Orionidów**, które wchodzą w górne warstwy atmosfery ziemskiej z prędkościami nieco ponad 60 km/sek. Maksimum roju przypada na 21 X, możemy wtedy oczekiwać 25 "spadających gwiazd" na godzinę. Radiant meteorów leży na granicy gwiazdozbiornie *Oriona* i *Bliźniąt* (południowo-wschodnia część nieba). Warunki obserwacji ich maksimum będą dobre w tym roku, ponieważ **Księżyc** będzie przed pierwszą kwadrą i zachodzi o godz. 21. Natomiast od 6 do 10 października (maksimum 7/8 X) promieniają powolne meteory **Drakonidy**, czyli ich radiant leży w gwiazdozbiornie *Smoka*. Warunki do ich nocnych obserwacji nie będą łatwe, bo **Księżyc** będzie 2 dni przed ostatnią kwadrą wschodząc już o godz. 21.

Natomiast dla wzbudzenia nie tylko obserwacyjnych refleksji, po tegorocznej wakacyjnej, pandemicznej pogodzie odwołam się do sprawdzonego po wielokroć w praktyce przysłowia:

"Gdy październik ze śniegiem przybieży, to na wiosnę śnieg długo poleży"